

nyok között is tovább folyik küzdelmünk az imperialista reakció ideológiájával.

A szovjet nép — a történelem folyamán — elsőnek alkotta meg a legtökéletesebb társadalmi rendszert. Gazdasági rendszerünk a termelőrök kibontakozását és fejlődését példátlan ütemben biztosítja. Ennek segítségével már megváltoztattuk hazánk arcát és haladunk tovább a népi tömegek életszínvonalának további állandó emelése felé, az anyagi erőforrások bősége, a kommunizmus felé.

Társadalmi rendszerünk a leghaladóbb szellemű az egész világon, mert a történelem során először a szovjet demokrácia vonta be a politikai tevékenységbe, az állami irányításba a dolgozók legszélesebb tömegeit, megszüntetve minden faji vagy nemzetiségi megkülönböztetést, a nők bármely alárendelését, biztosítva a dolgozók teljes szabadságát.

A szovjet tudomány, művészet és az egész szovjet kultúra vezető helyen áll az egész világon, mert az egész szovjet néppel együtt vezető szerepet játszik az emberiség haladásában, övé a jövő, mert ő dolgozik a jövő érdekében.

A szovjet kultúra nagy eszmei ereje abban rejlik, hogy át van hatva a bolsevik párt haladó világnézetével, fel van fegyverezve a forradalmi gondolat és forradalmi munka legnagyobb lángelméinek, Leninnek és Sztalinnak eszméivel.

A NÉMET KATONAI ELMÉLET CSŐDJE

Hitler Németországának a Szovjet Szövetség ellen vívott háborúban szenvedett, csúfos veresége foszlányokká tépte a német hadsereg legyőzhetetlenségéről, a német katonai doktrinák tökéletességéről szőtt legendákat. A szovjet hadsereg győzelme a német hadigépezet felett az egész világnak megmutatta, hogy a németek elgondolása abszolút katonai tekintélyükről nem más, mint beképzelés és megszüntette a német hadseregtől való félelem hipnózisát, amely sok évtizeden át sok más hedsereget elszédített.

Nem véletlen az, hogy Németország katonai tekintélyét éppen a szovjet hadsereg törte le. Egyetlen más hadsereg és egyetlen más hadi ideológia sem tudott volna ily ragyogó sikereket aratni Hitler Németországának hatalmas hadigépezetével szemben. Csak a Lenin-Sztalin pártja által alapított a sztalini haditudománnyal felfegyverzett szovjet hadsereg volt képes megverni a német hadsereget és megszüntetni Németország katonai tekintélyét.

»Bírálnunk kell-e lényegében Clausewitz katonai elméletét? Igen, bírálnunk kell. Kötelességünk, hogy ügyünk és korunk katonai tudománya érdekeinek szempontjából bírálat alá vegyük nemcsak Clausewitzet, hanem Moellkét, Schliöfent, Ludendorffot, Keitelt és a háború ideológiájának többi németországi hordozóit is. Az utóbbi harminc évben Németország két ízben zúditott vérengző háborút a világra — és mind a kétszer vereséget szenvedett. Véletlen-e ez? Természetesen, nem. Nem jelenti-e ez azt, hogy nem csupán Németország, hanem annak katonai ideológiája sem bírta ki az erőpróbát? Feltétlenül azt jelenti. Mindenki előtt ismeretes, mekkora tisztelettel néztek az egész

világ katonái — beléértve orosz katonáinkat is — Németország katonai tekintélyeire. Véget kell-e vetni ennek a meg nem érdemelt nagyraértékelésnek? Igen, véget kell vetnünk. Nos, ehhez pedig szükséges a kritika, különösen a mi részünkről, Németország legyőzői részéről. (Sztalin).

A POROSZ MILITARIZMUS FORRÁSAI

Poroszország III. Napoleon Franciaországa feletti győzelme Németország egységesítéséhez vezetett. A porosz hadsereg az 1870—1871-es háborúban a német államszövetség fegyveres erőinek gerince volt. A porosz vezérkar főnöke, Hellmuth Moeltke, Bismarck-kal együtt, a német birodalom alapítója lett. A porosz vezetés alatt egyesült Németország nemcsak elismerte Poroszország és a porosz nemesség vezető szerepét, de átvette a porosz elveket és katonai doktrínákat is. Fichte német filozófus reakciós tanítása a poroszok és általában a németek »történelmi szerepéről«, meg arról, hogy a német — »kiválasztott nép«, továbbá Hegel filozófiai rendszere, — ezek voltak a német birodalom katonai ideológiájának alapjai. Hegel tanítása szerint a háború és a militarizmus kultusza jelenti a társadalmi fejlődés alapfeltételeit. Ez a kultusz jó talajt talált Poroszországban és a német birodalom kultuszává is vált. Ez a kultusz lassan öncélú lett és Scsedrinnek, a nagy orosz szatirikusnak szavai szerint »a katonai győzelmek dicsőségének, az ágyúk-dörgésének, a legyőzöttek hörgésének sörétől való lerészegedést« váltotta ki Németországban. Clausewitz doktrínáit Poroszország katonai tekintélyének elvitathatatlanságát, a német birodalom doktrínáivá kiáltották ki.

A német birodalom megalakulása azt jelentette, hogy Európa szívében új imperialista ragadozó jelent meg, amely nemsokára az imperialista háborúk újjára tért.

Nem sok kellett a német imperializmusnak ahhoz, hogy ideológiailag megalapozza rablóprogramját: csak a poroszok katonai ötleteit kellett alkalmaznia az új történelmi viszonyokhoz.

I. Vilmos porosz király, Németország első császára már 1821-ben a következőképpen fogalmazta meg a háború szerepét Poroszország életében:

»Semmi sem olyan veszélyes számunkra, mint a hosszantartó béke. Nézzük meg politikai helyzetünket: gyengesége szembenűnő, ha összehasonlítjuk magunkat a szomszédainkkal. Ezt a gyengeséget szellemi erővel kell pótolnunk, ez utóbbit pedig a katonaságnak kell kifejlesztenie és támogatnia: a háború — erre kitűnő eszköz.

GYARMATI HÓDÍTÁSOK

II. Vilmos, aki 1888-ban a gyarmati hódítások és Németország első világháborús előkészületeinek hevében ült trónra, uralkodásának első éveitől kezdve lelkes barátja volt a militarizmus és a terjeszkedés minden jelenségének. A 19. század végén, II. Vilmos uralkodásának időszakában megerősödik a németek kelet felé irányuló törekvése és a »helyet a nap alatt« keresése. Az imperialista Németország rabló jelszava, a »Drang nach Osten«, melyet először a Német Lovagrend fogalmazott meg, szerves része volt II. Vilmos és Hitler Németországa katonai programjának.

Eppen ezért nem véletlen, hogy az imperialista Németország Moelt-

ke által megteremtett katonai doktrínáinak is a multba nyúlnak a gyökerei. Az imperialista Németország katonai ideológiájának és katonai doktrínáinak legfontosabb zászlóhordozói — Moeltke, Schlieffen, Ludendorff, Keitel — egyformán követői voltak Clausewitznak és valóssággal mohón nyelték Clausewitz háborúról szóló legréakcióosabb tanításait.

A »VILLÁMHÁBORÚ«

Németország katonai doktrínájának alapjául a »villámháború« elmélete szolgált. Ezt az elméletet Schlieffen, a német vezérkar főnöke dolgozta ki az 1914—1918-as világháború előtt. Az elmélet tudományos alapja Clausewitz ismert megállapítása volt a háború törvényeiről: »Nincs szükség az erők hosszantartó (következetes) felvonulatására, — tanította Clausewitz. — Az adott támadásra kijelölt összes erők egyszeri megfeszítése — ez a háború alaptörvénye«. Az elmélet gyakorlati részét Schlieffen az 1866-os osztrák-porosz és az 1870—71-es francia-porosz háborúk tapasztalatainak alapján dolgozta ki. »Cannae« című művében részletesen elemezte a porosz hadsereg 1866-os és 1870—71-es legfontosabb hadműveleit és ennek alapján meghatározta a háborúnak szerinte legalkalmasabb operatív formáját — megsemmisítő csapással az ellenfél főerőinek bekerítését, a »cannaei stratégiát«.

A Schlieffen által kidolgozott »villámháborúelmélet« nem állta ki a gyakorlati háború próbáját. Németország háborús terve már az első hónapokban megbukott. Ezt a »cannaei stratégiát« 1914-ben sem tudta végrehajtani a német hadsereg. A francia hadsereg az orosz csapatok segítségével 1914 szeptemberében, a marnei csatában megverte a németeket. Az első világháború — a német katonai jóvendőlések ellenére — elnyújtott jelleget öltött, a többnapos frontális ütközetek láncolatával. A német főparancsnokság minden arra irányuló kísérlete, hogy a háború időtartamát csökkentse, mind a nyugati (angol-francia), mind pedig a keleti (orosz) frontokon sikertelenül végződött. Németország az első világháborúban vereséget szenvedett.

Vajjon a németek megvizsgálták-e alaposan a »villámháború« elméletét, miután 1918-ban vereséget szenvedtek? Vajjon elítélte-e a német katonai gondolkozás Moeltke, Schlieffen, Ludendorff stratégiájának kalandor jellegét? Egyáltalán nem, a »villámháború«, a »Blitzkrieg« elmélete lett a fasiszta Németország támadó tervének, a »Barbarossa tervnek« is az alapja, bár a német hadsereg mögött már ott volt az első világháború tapasztalata, amely megmutatta ennek az elméletnek a talajtalanását.

Schlieffen — II. Frigyeshez hasonlóan — a »nagy zászlóalj« jelentőségét hangsúlyozta. »... Mindenféle cannae-hoz« írta, — túlerő van szükség. Schlieffen a Franciaország elleni háború tervében ezt a túlerőt nemcsak az erők túlsúlyával, de a csapatoknak a jobbszárnyon való megfelelő összevonásával érte el. Ebben az átcsoportosításban Schlieffen és követői valamilyen földöntúli erőt láttak. A Schlieffen-terv erőcsoportjain történt különböző változtatások megfosztották ezt a tervet csodabatasú erejétől — ez volt a Schlieffen-terv 1914—18-ban szenvedett veresége okainak hivatalos német magyarázata.

Bármilyen embertelenek is voltak Németország háborús módszerei 1914—18-ban, — a háború fasiszta teoretikusait nem elégtették ki. Ludendorff »felesleges humanizmussal« magyarázta Németországnak az első világháborúban szenvedett vereségét és azt állította, hogy Németország nem elég erélyes módszereket alkalmazott. Éppen ezért azt követelte, hogy a következő háborúban Németország ne törődjék a

nemzetközi jog szabályaival. A következőket írta: *»A parancsnokság — míg a fronton a döntő küzdelem kierőszkolására törekszik — egyidejűleg a rendelkezésére álló eszközökkel kísérelje meg az ellenfél országnak gazdaságát és lakosságát szétverni. Itt következik be az a pillanat, mikor bombázó kötelékek indulnak a célpontok felé és könnyörtelenül csapnak le rájuk». Keitel, Ludendorff követője és tanítványa, mint a német-fasiszta hadsereg többi tábornokai is, a második világháborúban semmit sem törődtek a háború szabályaival és szokásaival. A legbűnösebb, a legembertelenebb módszereket alkalmazták. A fasiszta Németországot azonban ez sem mentette meg a vereségtől. A német katonai doktrínák ezúttal is visszafelé sültek el.*

MIÉRT BUKOTT EL A »VILLÁMHÁBORÚ«

Természetesen helytelen volna, ha a »villámháború« német elméletét teljesen alap nélkül valónak tartanánk. Ennek az elméletnek a csődje a második világháború alatt egyáltalán nem önműködően, hanem az ezen az elméleten felépült fasiszta hadigépezetnek a szocialista állam katonai szervezettségével és rendszerével történt összeütközése folytán következett be.

Annak, hogy a »Blitzkrieg« német elmélete, minden kalandorsága ellenére sem önmagától omlott össze, — az 1939—40-es évek katonai eseményei a legjobb bizonyítékai. A német hadsereg 1939-ben három hét alatt befejezte a lengyelországi hadjáratot. 1940 nyarán, másfél hónappal Franciaország megtámadása után a kapituláns francia körorök szegyenlenség fegyverszünetet voltak kénytelenek aláírni. Ilymódon a fasiszta Németország hadigépezete, tudományos alapjának minden tarthatatlansága ellenére, végre tudta hajtani a »villámháborút«.

Sztalin a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 24. évfordulóján tartott beszédében jellemezte a »villámháború« terve bukásának okait: *»Mi a magyarázata annak, hogy a »villámháború«, amely sikerült Nyugat-Európában, Keleten nem sikerült és csődöt mondott?*

»Mire számítottak a német fasiszta stratégek, mikor azt állították, hogy a Szovjetunióval két hónap alatt végeznek és e rövid idő alatt eljutnak az Urálig?

Mindenekelőtt komolyan remélték, hogy sikerül nekik létrehozniok egy egytetemes koalíciót a Szovjet Szövetség ellen, bevonni ebbe a koalícióba Nagy-Britanniát és az Egyesült Államokat, előzetesen megfélemlíteni ezen országok kormányköreit a forradalom kísértetével és ilyenformán teljesen elszigetelni országunkat a többi hatalomtól... De a németek kegyetlenül elszámították magukat.

Másodszor, a németek a szovjet rendszer megingására, a frontmögötti szovjet terület ingatag voltára számítottak, és azt hitték, hogy az első komoly csapás, a Vörös Hadsereg első balsikerei után, a munkások és parasztok között majd összeütközéssel kezdődnek, a Szovjet-Szövetség népei között majd viszályok keletkeznek, felkelések törnek ki és az ország szétesik alkotórészeire, ami szükségszerűen megkönnyítené a német területablók előnyomulását egészen az Urálig. De a németek itt is kegyetlenül elszámították magukat...

A német rablók végül a Vörös Hadsereg és a Vörös Hajóhad gyengeségére számítottak, feltételezték, hogy a német hadseregnek és a német flottának egycsapásra sikerül felborítani és szétkergetni hadseregünket és hajóhadunkat és utat törni magának, hogy akadálytalanul

behatoljon országunk belsejébe. De a németek itt is kegyetlenül elszámították magukat, túlbecsülték saját erejüket és lebecsülték a mi hadseregünket és hajóhadunkat.

A Szovjet Szövetség — a böles sztalin elmélet következtében — nem került elszigetelt helyzetbe és sikerült szövetségeseket nyernie a Németország elleni háborúban. A sztalin öt éves tervek végrehajtásának eredményeképpen a szovjet ország minden oldalról készen állt a védekezésre. A szovjet társadalom erkölcsi-politikai egységen a Szovjet Szövetség népeinek barátsága megingathatatlan volt. Ezt az erőt a szovjet országban fennálló szocialista társadalmi és államrendszer kölesönözte nekik. A fasiszta »villámháború« kalandor stratégiája beleütközött a szovjet állam élenjáró katonai ideológiájába és nem állta ki a próbát. A német katonai ideológia teljes csődbe került.

A kétfrontos háború problémája — attól kezdve, hogy Németország az imperialista háborúk útjára tért — szüntelenül foglalkoztatta a német haditudomány ideológusait. Mindegyiküknek megvolt a maga módszere, de mindegyik módszer megbukott a háború folyamán. Moeltke így írt 1871-ben: »*A fiatal német birodalom létét veszélyeztető erőpróba volna, egy Oroszországgal és Franciaországgal egyidejűleg vívott háború.*«. A megoldást Moeltke egy német-osztrák-magyar-olasz katonai szerződésben és egy Oroszország elleni preventív háborúban látta. A katonai szövetségre Oroszország és Franciaország egy másik katonai szövetséggel válaszoltak, melyhez később Anglia is csatlakozott. Ez pedig lehetlenné tette az Oroszország elleni preventív háborút.

A francia-orosz katonai szövetség ténye elé állított Schlieffen úgy próbálta megoldani a kétfrontos háború problémáját, hogy »villámháborúval« akarta megsemmisíteni először a francia, azután az orosz hadsereget. Ez az ötlet volt az általa még 1905-ben kidolgozott háborús terv alapja. De azok a számítások, hogy a francia hadsereggel egy csapásra végezzen, — nem váltak be. A német hadsereg 1914-ben nemcsak hogy nem tudta végrehajtani az előre elgondolt »cannaeit«, de még csak meg sem tudta verni a francia hadsereget. Az orosz csapatok keletporoszországi hadműveletei, amelyek veszélyeztették Németország mögöttes stratégiai területét, arra kényszerítették a német parancsnokságot, hogy már a háború első napjaitól kezdve szétoseza erőit a nyugati és keleti frontok között. Ilymódon az orosz csapatok keletporoszországi hadműveletei már a háború első napjaiban lehetlenné tették a Schlieffen-terv alapötletének valóraváltását és ezzel megbizonyították tudományos alapjának hazug voltát.

A fasiszta Németország stratégiái sem tudták megoldani ezt a problémát.

KALANDORSZELLEM A NÉMET SZTRATÉGIÁBAN

A német katonai doktrínákra jellemző a saját erők és lehetőségek túlbecsülése és az ellenfél erőinek és lehetőségeinek lebecsülése. Ez a tulajdonság a német hadseregben felébresztette azt a kalandorszellemet, amely az első és második világháborúban jelentős mértékben elősegítette Németország vereségét. Kalandorszellemmel volt átitatva Schlieffen háborús terve, de a német vezérkar terve is az első világháborúban. Kalandorszellem vezeti a német »Reichswehr« főparancsnokát, Seektet is, mikor »Egy katona gondolatai« című, 1928-ban megjelent könyvében a német zsoldoshadsereg megsemmisítő erejéről ír. Seekt azt erősítgette, hogy a kislétszámú, de válogatott elemekből álló, a háború korszerű eszközeivel felfegyverzett német hadsereg döntő

vereséget tud mérni, mindenkire, ha támadása teljesen váratlanul éri az ellenfelet. Clausewitz elveit követte, aki azt állította, hogy a háború semmi más, mint *»oly erőszak, amelynek célja rákényszeríteni az ellenséget, hogy teljesítse akarataunkat«* s hogy a győzelmet az vívja ki, *»aki ezt az erőszakot szégyenkezés nélkül és vért nem kímélve alkalmazza«*. Seckt azt bizonygatta, hogy a váratlan rajtaütés stratégiájával még egy *»kis hadsereg«* is képes egyszerű frontális támadással átörni az ellenség védelmi vonalait és lehetőtlenné tenni az ellenség alapvető haderejének mozgósítását. A gyors és feltartóztathatatlan betörés az ellenség területére, Seckt véleménye szerint nemcsak megtöri annak ellenállását, de pánikot kelt annak társadalmában és az ellenség államát és népét szervezett ellenállásra képtelenné teszi.

A fasiszta Németország stratégiája a Szovjet Szövetséggel szembeni háborúban akkor is kalandorstratégia volt, ha nem is követte egészen Seckt elméletét. A versaillesi szerződés egyoldalú megszegése után Németországnak már nem volt szüksége a *»kis hadseregek«* elméletére. A fasiszta Németország hadigépezete katonák millióiból, repülőgépek és tankok tízezreiből állott. De ez csak még jobban megerősítette Keitelt és a fasiszta Németország egész vezérkarát abban a hitben, hogy a német hadsereg ereje legyőzhetetlen és a német csapatok nyomásának egyetlen más hadsereg sem tud ellenállni. A fasiszta kalandorstratégia vitte a német hadsereget Sztalingrád falai alá, a német csapatok — Németország történelmében még soha nem látott — vereségéig.

Sztalin, 1943 február 23-án kiadott napiparancsában, ezt mondta:

»Kétség sem férhet ahhoz, hogy csakis a Vörös Hadsereg hadvezetőségének helyes stratégiája és az e stratégiát megvalósító parancsnokok rugalmas taktikája vezethetett ahhoz a nagyjelentőségű tényhez, hogy a németek 330 ezer főből álló, óriási válogatott hadseregét Sztalingrád alatt bekerítettük és megsemmisítettük. Ebben a tekintetben a németeknél távolról sincs minden rendjén. Stratégiájuk hibás, mint-hogy ez a stratégia rendszerint lebecsüli az ellenfél erejét és lehetőségeit és túlbecsüli saját erőit. Taktikájuk sablonszerű, mert a front eseményeit a harcászati szabályzat egyik vagy másik paragrafusának keretei közé igyekszik szorítani«.

Kalandorstratégia volt a németek támadó stratégiája a Szovjetunióelleni háborúban, de kalandorjellegű volt védelmi stratégiájuk is, amelyet a háború második szakaszában akartak végrehajtani. A németek támadó doktrínái a Sztalingrád alatti vereséghez vezettek, a védekező stratégiájuk pedig elvitt Németország teljes vereségéhez.

A német katonai elgondolások kalandor volta és elvontsága megmutatkozott a német hadsereg hadművelési tudásában is. Schlieffen *»cannae«*-ja nemcsak Németországban, hanem más országokban, köztük a cári Oroszországban is magával ragadta a katonai dilettánsok képzetét. A schlieffeni terveket azonban, éppen kalandor voltuk miatt nem lehetett végrehajtani és ezek a tervek nemhogy döntő, de még részleges győzelmet sem hoztak 1914—1918-ban. A németek erre irányuló kísérletei teljesen csődöt mondtak.

Nem lett jobb sorsa annak a hadművelési formának sem, melyet a német hadsereg a második világháborúban alkalmazott. Az első világháborúban a német katonai gondolkozás nem értékelte a tankokat és az 1920. évi német harcászati szabályzat a tankokat még csak a pozíciós, állásháború eszközeinek tartotta. Mikor aztán meggyőződtek a korszerű tankok erejéről, egyszeribe másik végletbe estek. Németor-

szág nem törődött a korszerű tüzérség erejével, a gyalogság szerepével és a második világháborúban egész támadó taktikáját a tankok és repülőgépek kombinált hadműveleteire alapozta. Ez a taktika helyesnek mutatkozott Lengyelország és Franciaország rosszul felfegyverzett hadseregeivel szemben 1939—1940-ben, de tehetetlennek mutatkozott az erős Vörös Hadsereg elleni harcban. Ez a hibás számítás a németeknek már a háború első hónapjaiban is hatalmas és pótolhatatlan veszteségeikbe került.

A SZTALINI HADITUDOMÁNY DIADALA

A német katonai doktrínát legyőzte az a sztalini haditudomány, amely ma a korszerű haditudomány csúcsán áll. Sztalin életrajzának háború utáni kiadásában a következőket olvassuk:

»Sztalin továbbfejlesztette az élenjáró szovjet haditudományt. Kidolgozta az aktív védekezés, az ellentámadás és támadás, a fegyvernek és haditechnika együttműködésének szabályait, elemezte a tankok és repülőgépek szerepét a korszerű háborúban. Sztalin megállapította, hogy a tüzérség a legerősebb fegyvernem. A háború különböző szakaszaiban Sztalin lángeztal megváltoztatta a helyzet sajátosságainak teljesen megfelelő helyes megoldásokat.

A sztalini haditudomány mind a védelemben, mind a támadásban megnyilvánult. Útmutatásai alapján a szovjet csapatok aktív védekezése egybecsett az ellentámadás előkészítésével. A támadás összhangban volt a tartós védekezéssel. Sztalin mesterien kidolgozta és alkalmazta a hadmozdulatok új taktikáját, az ellenség frontjának egyidejűleg több szakaszon való áttörési taktikáját, ami megakadályozza, hogy az ellenség ütőképessé sűrítse tartalékát, valamint azt a taktikát, hogy az ellenség arcvonalát különböző időpontban több helyen törik át, mikor az egyik áttörés a másikat követi, hogy ezzel az ellenséget, nagy erő- és idővesztés mellett, csapatainak átcsoportosítására kényszerítsék és végül az ellenséges szárnyak áttörésének, az ellenség hátába kerülésének, körülvételének és megsemmisítésének taktikáját. Sztalin lángeztal előrelátással megsejtette az ellenség terveit és keresztülhúzta őket.

A Szovjet Hadsereg által, Sztalin generalisszimusz vezetése alatt végzett hadműveleteket sajátos találékonyság és eredetiség jellemzi.

Németország katonai doktrínája — egész történelme folyamán lehetetlen, tudománytalan volt. Két világháború alatt mondott csődöt. Németország katonai tekintélyét elsősorban a Szovjet Hadsereg győzelmei, Sztalin generalisszimusz lángeztal döntötték meg.

Irta: Zubkov Jozsip